

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi pólí. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrť leta 1 gold. pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrť leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 18. oktobra 1882.

Obseg: Bolezen pri prešičih. — Tehnično poročilo k projektu o izsuševanju ljubljanskega močvirja. (Dalje.) — O predenici. — Naša živinoreja. (Dalje.) — Suhadolnikova dolina v naziru polžev. — Zborovanje društev: „Narodna šola“, „Vdovsko učiteljsko društvo“ in „Slovensko učiteljsko društvo“ v Ljubljani dne 4. in 5. septembra t. l. (Dalje.) — Obravnave iz deželnih zborov. — Naši dopisi. — Noviĉar.

Gospodarske stvari.

Bolezen pri prešičih.

S Trojan 14. oktobra.

Veĉkrat ste uže v „Novicah“ za kmeta dobre in koristne nasvete dali in pomoĉke zoper marsikatero bolezen posebno pri živini naznanili. Prav posebno bi pa v velik prid kmetu služilo, ko bi se kakošen pripomoĉek zoper zdaj zeló navadno svinjsko bolezen, katera posebno zdaj jesenski čas svinje napada, tako da pri nekaterem kmetu v eni uri vse na enkrat poginejo naznaniti mogel.

Pri meni je uže veĉkrat v 1 uri po veĉ svinj pocepalo, in sicer odraščene in stare; tako mi je vĉeraj opoludne, ko jim je dekla kuhano zelišĉe iz kotla nosila, po vrsti v svinjakih 9 starejih svinj pocepalo, in sicer v prvih treh vse, v enem je ostala ena, v enem pa tudi ena; to je bilo tako hitro, da med tem časom, ko je dekla svinjam nastiljala, so v prvem svinjaku kuho pojedle čisto in je začela omotica na-nje iti, in so dobile bele rilce, hitro smo jim sicer na ušesih in na repu puščali, jih greli in drgnili, pa so nam kar v rokah poginile. Tako se je tudi z drugimi zgodilo, višnjevi ali bled rivec postane, se začne opotekati in po njej je, ne pomaga nikoli nič, ne puščanje, ne ribanje ali gorkota, vse je zastonj, ker v pol ure je svinjĉe zdravo bilo in tudi mrtvo.

Saj smo tudi tistim, ki so še zdrave bile, puščali in jih ribali, pa uže med tem časom, ko smo jih greli in ribali, so zbolele in poginile. Tako jih je danes zjutraj konjederec 9 teŹkih naložil in odpeljal, da jih je komaj par konj peljalo, bilo je gotovo 16 centov.

Ker je na Kranjskem svinjereja zeló v navadi, bi bilo kaj treba, da bi se skoraj za živinorejo, toraj tudi za svinjerejo, take knjige izdale, ki jih uže zdavnej kmetje Źelimo in pogrešam, toraj naj „Novice“ to reĉ sproŹijo in omenijo.

S spoštovanjem

G. Konšek.

Odgovor vredništva. Koj po prejemu tega poročila naznanili smo po kmetijski druŹbi to c. k. deželni vladi tukaj s prošnjo, naj blagovoli odposlati tje živinozdravnika, da bolezen preišĉe ter nasvetuje, kako zabraniti in zdraviti to hudo morilko. — Upamo, da po tej poti tudi nam doide za vse živinorejce zanimiv poduk. — Brez ozira na pričakovani strokovnjaški poduk uže danes lahko omenjamo sploh, da je snaŹnost najboljše

sredstvo, ogniti se takim nesreĉam pri živini, hleva redno kidati, zraĉiti, nastiljati, gnojnico odpeljavati, Źivino posebno ob času vroĉine kopati ali umivati; nadalje paziti, da je posoda, v kateri se živini piĉa kuha in prinaša, snaŹna, da se na bakreni ali drugi rudninski posodi ne dela strup, posebno, ako v nji dalj časa postaja mokra jed, nadalje tudi prešičem veĉkrat na jedi dajati po nekoliko soli; to so sredstva, katera zanesljivo najbolj pripomorejo, ogniti se manjih in veĉih bolezen pri živini.

Knjiga: „Nauk spoznanja in ozdravljanja vnanjih in notranjih bolezen kónj, goved, ovác, kóz, prešičev in psov“, spisal dr. Simon Strupi — tiskana je bila uže leta 1852., pa zdaj je pošla, upamo pa, da kmalu izide nov obširnejí natis.

Tehnično poročilo

k projektu o izsuševanju ljubljanskega močvirja.

To poročilo je glavnemu odboru za obdelovanje močvirja predloŹil Ivan pl. Podhagsky, uradno pooblašĉen civilen inŹenir.

(Dalje.)

MnoŹina najviše vode.

Prvi faktor, ki je merodajen pri vsakem izsuševanju, je mnoŹina najviše vode, ki se mora odpeljati dalje, kajti projektirane stavbe morajo biti tako narejene, da zamorejo vso vodo brez škode odpeljati.

Źalibog, da ni mogoĉe zmeriti te mnoŹine vode, ker so razmere na močvirju jako čudne in se podzemeljski pritoki iz Krasa ne dajo zmeriti; trebalo bi veĉletnega merjenja in opazovanja pri Ljubljani in Gruberjevem kanalu, da bi se mnoŹina vode zamogla natanko doloĉiti, ki jo odpeljeta ob času najviše vode ta dva glavna recipijenta.

Sploh pa v našem sluĉaju tako merjenje ni neobhodno potrebno, kajti doseŹen vspeh je potrdil v resnici mnenje, ki je bilo podlaga naĉrtu iz leta 1860.

Kakor se namreĉ vidi iz poročila vešĉakov stran 9, stala je najviša voda 1851 l. 2·213 m. nad ničlo pri drŹavnem ljubljanskem vodomeru, in ko so bila dovršena iztrebilna dela, je bilo zniŹanje samo 4" = 0·105 metrov više, kakor je bilo preraĉunjeno v omenjenem naĉrtu.

Ker nimamo druzih zanesljivih podatkov, sme se tedaj takrat preraĉunjena mnoŹina najviše vode z 12.000